

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

KURULUŞU : AĞUSTOS 1949

AYDA BİR DEFA İSTANBUL'DA ÇIKAR HALK BİLGİSİ DERGİSİ
KURUCUSU : İHSAN HİNÇER

No. : 365

ARALIK 1979

YIL : 31 — CİLT : 19

Bir Sohbet :

HİNÇER VE TÜRK HALK OYUNLARI

Hazırlayan : Abdi İPEKÇİ

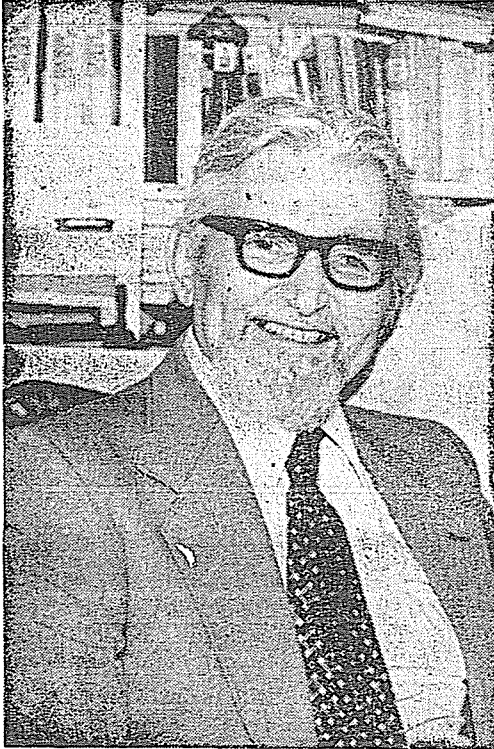
Geçen yıl alçakca bir saldırı sonucu öldürülen, ülkemizin yetiştirdiği değerli gazetecilerden, Milliyet Gazetesi Genel Yayın Müdürü Abdi İpekçi, her hafta gazetesinin bir tam sayfasını ilginç ve önemli bir konuya ayırırdı. Ele alacağı konunun Türkiye'deki en tanınmış ve uzman bir kişisini konuk olarak seçer ve onunla bu konuda sohbet ederek, banda kaydettiği konuşmayı sonradan kaleme alır ve «Her hafta bir sohbet» başlığı altında okuyucuya sunar.

Abdi İpekçi, dergimizin kurucusu ve sahibi İhsan Hınçer ile yaptıkları sohbeti, 6 Mayıs 1974 de «Bu haftaki konumuz: TÜRK HALK OYUNLARI — Konuğumuz: İHSAN HİNÇER» başlığı ile yayınlamıştı. Yazının başında İhsan Hınçer'in kısa bir özgeçmişini de yer almıştı. Aşağıda ve gelecek sayımızda bu sohbetin tam metnini sunacağız.

İstanbul Zincirlikuyu Mezarlığı'nda, toprağın bağrında, birbirinden elli metre uzaklıkta ebedi uykularını uyuyan İpekçi ve Hınçer'i bir kez daha rahmetle anıyoruz. T.F.A.

İPEKÇİ — İhsan bey halk oyunlarının kökeni nedir, nasıl doğmuştur, nasıl gelişmiştir, günümüze kadar nasıl gelmiştir? Bunu bize kısaca açıklar mısınız?

HİNÇER — Halk oyunları, insanın varolduğu günden beri vardır. Halk oyunları insanla beraber doğmuştur. Duyguları ifade etmek için bilhassa ilkel kabilelerde, insan topluluklarında

İhsan Hınçer, Mayıs 1979 da..

dans birinci plânı işgal etmiştir. Neşesini, yasını oyunlarla dile getirmiş, korktuğu, tapındığı, mukaddes bildiği şeylere şükran borcunu oyunlarla ifade etmiştir. Elimizdeki kaynaklar ve tarihi belgeler bunu gösteriyor. Şamanist Türkler kötü ruhları büyü ile (oyunla) kovmuş, onunla güneşi doğdurmuş, yağmuru yağdırmıştır. Gaip ten haber vermeyi oyunla göstermişlerdir. Oyunların, insanın varolduğu ilk zamandan bugüne kadar geldiğini toplumun yapısıyla birlikte şekillendiğini, zamanla bunların giyim, kuşam ve inançlarla beraber oluştuğunu ve tekâmül ettiğini görüyoruz. Ava giderken büyük törenler düzenler, danslar yapar, cêzbe haline gelir, ondan sonra hedeflerine ulaşmış. Bir savaşta hazırlanırken bile yine bu şekilde evvelâ dans etmek suretiyle coşkuya kapılır, cezbe tutularak dansı bir vasıtâ olarak kullanırlarmış. Düğünlerde ve eğlencelerde de böyle. Cemiyetler ilerledikçe, toplumsal gelişmeler oldukça insan oğlu giyinmesini öğrenmiş, iğneyi, ipliği icad etmiş, dikiş dikmeye, süslenmeye başlamış. Kadınlar erkeğine güzel görünmek için süslenmişler. O zaman dans ederken en güzel elbiselerini giymişler, en güzel danslarını yapmışlar ve giderek bu danslar bir şenlik aracı haline gelmiş. Dolayısıyla karşı gruplar arasında aynı cemiyet içinde görenek yoluyla, gelenek yoluyla bu danslar birbirlerine etkide bulunmuş.

İPEKÇİ — Türk toplumunda bu oyunların, bu dansların belirmesi ve gelişmesi nasıl olmuştur?

HİNÇER — Türkler, Orta Asya'dan getirdikleri Şamanistik ve töresel oyunlarını, gittikleri ve yerleştikleri yerlere götürdüler. Gittikleri yerlerdeki etnik grupların oyunları ile temas kur-

Milliyet Gazetesinin düzenlediği Liselerarası Halk Oyunları Yarışmalarında her yıl jüri üyesi olan İhsan Hınçer, 1975 yılı Bar ve Halay Bölgesi Birincisi seçilen Kars ilköğretmen Lisesi'ne birincilik şildini verirken..

dular. Karşılıklı kültür alış verişi yaptılar. Mu-
hakkak ki, gittikleri yerlerin etnik gruplarının da
tesiri altında kalmışlardır. Ama incelemeler gös-
teriyor ki, Türk halk oyunlarının ana yapısını
Orta Asya'dan getirilen oyunlar teşkil ediyor.
Yurdumuzun çeşitli bölgelerinde, çeşitli oyun
türleri var. Bunlarda etnik grupların olduğu ka-
dar iklimin tesiri de büyüktür. Karadeniz horon-
ları, Artvin oyunları muhakkak ki hem Karade-
niz'in sert iklimi, hem de balıkçılık ve gemicilik
yaptığı için mesleğinin tesiri ve komşu yörele-
rin tesiriyle bugünkü duruma gelmiştir. Dikkat
edilirse Karadeniz çevresindeki memleketlerdeki
oyunların ritimleri aynıdır. Bunun yanında çal-
gıları da bir benzerlik gösterir. Tulum ve ke-
mençe gibi. Zamanla Orta Asya'dan getirdiği-
miz Şaman'ın davul-zurnası ve kopuz yanında
kemençe, tulum, akordeon gibi enstrümanlar da
yer almıştır. Bir inceleme yaparsak, kemençenin
Türkiye dışından derlenmiş olduğunu görürüz.

İPEKÇİ — Affedersiniz kemençe bir Türk

sazı sayılmıyor mu?

HINÇER — Londra'daki Harniman Museum
bir dünya çalgıları kitabı yayınladı. Orada üç
Türk sazı görülüyor: Birisi bağlama, birisi kanun,
birisi de tef... Orada bir iki kemençe çeşitli yer
almıştır. Bizim Karadeniz yöresi kemençemiz
Sovyet Rusya'ya ve diğer memleketlere mâle-
dilmiş durumdadır.

İPEKÇİ — Gerçek böyle midir?

HINÇER — Karadeniz bölgesi halkının kültür
alış verişi neticesinde bu sazlar birbirine etki
yapıyor. Kemençe gemi hareket halinde iken de
çalınabilen bir âlettir. Karadeniz kıyı halkı da
denizci olduğuna göre birbirinden etkilenmeleri
olağandır. Kıyafetleri de böyle. Elimizdeki kay-
naklara göre Artvin bölgesini ele alırsak, Oğuz
boylarından gelip bu yörede yerleşen erkeklerin
kıyafeti, aba (ceket-çepken yerine) ve zigva
(şalvar pantolon) dır. Fakat bugün için Karade-
niz'in Kuzey Doğu sahilindeki müslüman ve Os-
manlı İmparatorluğu sınırı içinde yaşamış

gürcülerin etkisiyle tamamiyle gürcü gem'ci-
lerinin kıyafetine dönüşmüştür. Kadın kıyafet-
leri de öyle. Halaliye (şalvar), üstüne üç etek,
dokuma önlük, sırtına delme, başına valalı al-
tınlı başlık ve yazma örtmesi lâzım gelirken, bu
giyim kuşam da değişmiştir. Tek renkli işleme-
li düz entari giymek suretiyle kadın kıyafetimiz
de değişikliğe uğramıştır. Bunun etkisini, Kaf-
kas ve Azerbaycan bölgesinin Batum'dan yuka-
rılara kadar Türk - Osmanlı hâkimiyeti altında,
müslüman bir idare yönetiminde olmasında ara-
mamız gereklidir. Bir arada yaşamamız çölyai-
siyle birbirimizle oyun, musiki ve müzik âletleri
konusunda da alış-veriş yapmış bulunuyoruz.
Bunları başlıca etken olarak gösterebiliriz.

İPEKÇİ — Aynı şey Rumeli için de sözkö-
nusu herhalde.

HİNÇER — Orada da bu şekilde alış-veriş
olmuştur. Rumeli'de Romenya, Bulgaristan, Yu-
goslavya, Yunanistan, Arnavutluk halk dansla-
rında Türk halk oyunlarının tesiri büyük olmuştur.
Fakat onlar bizim götürdüğümüz oyunlara
ulusal ruh katmışlar, oyunlarında Türk oyunla-
rının ağır başlılığını kendi zevklerine göre de-
ğişikliklere tâbi tutmuşlardır. Oyunlarında yine de
Türk halk danslarının, halk oyunlarımızın tesir-
leri bâriz olarak görülmektedir. Bunları kendileri
de (özellikle Yugoslavlar) açıklamaktan sakın-
mıyorlar.

İPEKÇİ — Aslında bu alış-veriş, bu karşılık-
lı etkilenme sizce olumlu mu, olumsuz mu?

HİNÇER — Bunlar olumlu da olsa, olumsuz
da olsa kaçınılmaz birer vakıdır. Çünkü Türk-
ler yalnız Anadolu'ya gelmekle kalmamışlar,
Anadolu'dan Avrupa'ya, Kafkasya'ya, Kırım'a,
Arabistan'a, üç kıtaya yayılmışlar. Bütün bu
şaydığımız yerlerde yüzyıllarca kalmışlar. Git-
tikleri yerlere hem kendi kültürlerini götürmüş-
ler, hem de ister istemez gittikleri yerlerin kül-
türlerinin etkisi altında kalmışlar.

İPEKÇİ — Evet kaçınılmazlık bakımından
görüşünüz şüphesiz çok doğru. Yalnız ben so-
ruyu şu amaçla sormuştum. Acaba bu etkilen-
me, bu alış-veriş oyunların geliştirilmesine mi
yardım etmiştir, yoksa dejenere olmasına, soy-
suzlaştırılmasına mı yol açmıştır?

HİNÇER — Efendim, oyunlarımız ana çatı-
sından birşey kaybetmemiştir. Türk halk dans-
ları konusunda ilk yazı yazanların başında Rıza
Tevfik gelir. 1900 yılında «Nevsâl-i Afiyet, Sal-

nâme-i Tıbbi» adlı Besim Ömer (Paşa)'ın çıkar-
dığı yıllıkta «Raks» başlıklı bir yazı yazmıştır.
Hemen hemen bu yazı Türkiye'de oyun hakkında
yayınlanan ilk yazıdır. Bu yazıda bizim oyunla-
rımızın karakterine dokunulur. Karadeniz ve İz-
mir bölgesi danslarımıza temas edilir. Temaslar
neticesinde oyunlarımızın Yunan oyunlarına olan
etkisinden bahsedilir. Bu arada Rıza Tevfik, oyun-
larımızın erkekçe hareketlerine, figürlerine Yu-
nanlıların yumuşak ve oyunlarımızla bağdaşma-
yacak şekilde katkılarda bulduklarını yazar.
Onun için oyunlarımızın ana yapısı hiç bir zaman
bozulmamıştır. Fakat, oyunlarımız tamamen saf
bir şekilde katkısız olarak yüz yıllar ötesinden
bugüne ulaşmıştır, diyemeyiz.

İPEKÇİ — Şu halde Türk halk oyunlarının
bir ana yapısı, var, değil mi? Bu ana yapıyı na-
sıl tanımlayabilirsiniz, nasıl tarif edebilirsiniz,
nedir özellikleri?..

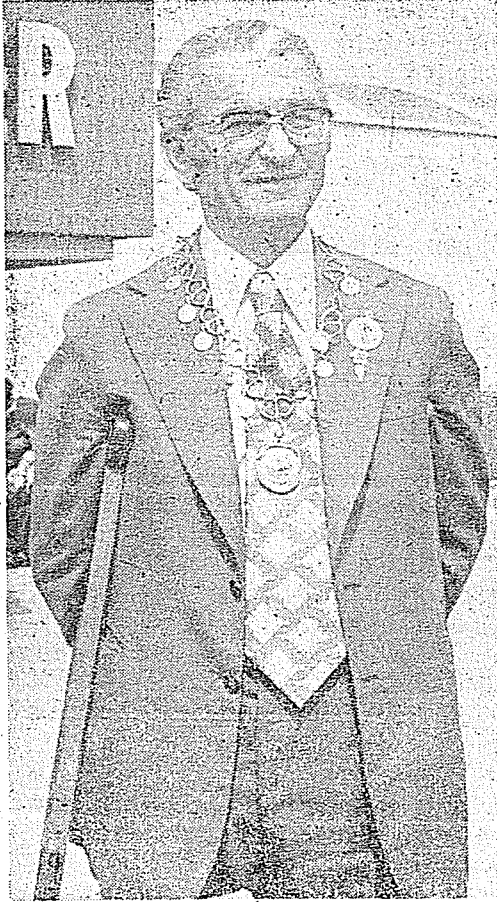
HİNÇER — Türk halk oyunlarının özelliği
bilhassa davul—zurna gibi meydan sazlarıyla
meydanlarda oynanmasıdır. Bu oyunlar gençler
askere giderken düğünlerde, derneklerde, iyi
bir mahsul elde edildiği, bir savaştan dönüldü-
ğü zaman oynanan yiğitlik, karşılama, uğurlama,
çoşturma ve düğün oyunlarıdır. Bunlar, Köroğlu,
bar, halay, zeybek, kaşık, karşılama, zamah tür-
lerine ayrılır. Oyunlar bir süit gibidir. Yavaştan
başlar, hızlanır, örgülenir, sona erer. Bunların
yanında odalarda saz, bağlama, çöğür, ikliğ, cu-
ra ve ona eşlik eden kaval, zilli maşa, çarpara,
tef, mey, kemeçe, çığırma denen düdük v.b.
çalgi eşlikleriyle oynanan oyunlar... Bunlar yine
yörelere göre değişir, yerleşmelere, iklime
göre özellikler gösterir. Bir kısmı halay bölge-
mizi teşkil eder. Bunlar bilhassa Doğu Anadolu
ile Doğu Anadolu'ya yakın Orta Anadolu bölge-
leridir. Bu güneye ve kuzeye doğru da sarkar.
Orta Anadolu'ya geldikçe meydan oyunları ye-
rini (din ve medresenin etkisiyle) oda - damal-
tı oyunlarına, kırık havalara bırakır. Bunlar da...

İPEKÇİ — Kırık havadan kaşdettiğiniz ne?

HİNÇER — Kıvrak oyun havaları. Buna ka-
şık oyunlarını ve havalarını misal verebiliriz. Ka-
şık oyunlarımız bütün bir Orta Anadolu'yu yala-
mak suretiyle Güneye doğru iner. Ege'ye girer.
Balıkesir, Bilecik'ten Eskişehir'e döner. Anka-
ra'dan yine Kırşehir yoluyla Konya'ya iner. Bil-
hassa dinî müesseselerin bulunduğu bu yerlerde
oyunun ve musikinin alenen icra edilemeyen
devrede kapalı odalarda davul—zurna yerine da-
ha az ses çıkaran oda musikisi âlellerimizi teş-

kil eden bağlama, cura, kaşık v.b. ile çalınmış, söylenmiştir. Onun için odalarda daha ziyade büyük halay grupları yerine tek, iki veya dört kişilik oyunlar rağbet görmüş ve gelişmiştir.

Ege ve çevresinin oyunları zeybek türüdür.. Zeybekler hem bir yiğitlik ve kahramanlık oyunu, hem de Selçuklu ve Osmanlıların mehter ve seymen teşkilâtının kıyafetlerini giymektedirler. Macar Türkolog Dr. İgnas Kunoş 1885 te Aydın ve İzmir yöresinde yaptığı derlemede zeybek oyunlarının Türk oyunları olduğunu belirlemiştir. Prof. W. Eberhard da Altay ve Uygur Türklerinin M.Ö. 300 yıllarında halk dansları yaptıklarını tespit etmiştir. Bunlara rağmen kat'iyetle bu oyun şuraya mahsustur, burdan gelmiştir, tarihi geleneği ve menşei şudur demek biraz

1975 yılında, Fransa'daki XXX. Dijon Uluslararası Festivali'nde «Halk Dansları Dünya Birincisi» olan Türk grubunun başkanı İhsan Hınçer, birinci ülkeye verilen «Altın Kolye» ile.

zordur.

İPEKÇİ — Evet onu soracaktım. Yani bu güne kadar gelen oyunlarımız aslında babadan oğula, kuşaktan kuşağa öğrenilerek, öğretilerek mi intikal etmiştir, yoksa bunları bir metne bağlayacak şekilde tesbit yapılmış mıdır?

HINÇER — Memleketimizde bu konuda, eski metin ve kaynaklar azdır. Kaşgarlı Mahmut'la Evliya Çelebi ipuçları veriyor. Fakat yetersizdir. Biraz evvel söylemiştim, Dr. İ. Kunoş'tan sonra Rıza Tefvik ilk yazıları yazdı. Daha sonra Selim Sırrı Tarcan bilhassa zeybek üzerinde durdu.

İPEKÇİ — Bunlar bir makaleden mi ibarettir; yoksa figürlerle, bu oyunların nasıl oynandığı, aslının nasıl olduğu da tesbit edilmiş midir?

HINÇER — Menşeyinden de bahsetmeye çalışmış, fakat matematik bir kat'iyetle bir neticeye hiç bir zaman bağlanamamıştır. Ama elimizde bilhassa Orta Asya'dan geldiğine, Orta Asya'da menşeyinin izlerine rastlandığına dair belgeler var. Bunlara ait belgeleri bazı dergilerde İhsan Atakurt, Mahmut Ragıp Gazimihâl, Halil Bedi Yönetken, Metin Amd, Şerif Baykurt, Sa'di Yaver Ataman ve diğer araştırmacılar yayınladılar. Oyunlarımızın bir kısmı kökenini askerî kuruluşlardan, seymen kuruluşlarından ve şaman oyunlarından alıyor, noktasında birleşilmektedir. Sabahattin Türkoğlu evvelki yıl Afganistan'da bir tablet üzerinde Türklerle ait bir dans röliyesi bulmuştur. Bu arada haler Orta Asya'da zeybek isimli köyler tesbit edilmiş bulunuyor. Bunlar yayınlanmıştır. Bu oyunlar oradaki şekil ve figürleriyle bugün Türkiye'de de oynanıyor. Fakat kat'i olarak gerek salnamelerde, gerekse bugüne kadar yazılan el yazması veya daha sonra yapılan araştırma ve bunların basılanlarında kat'i sonuçlara gidecek belgelerden (bugün için) yoksun bulunuyoruz.

İPEKÇİ — Benim ayrıca sormak istediğim hususlardan birisiydi. Meselâ biraz önce değişik yörelere ait özel oyunlardan söz ettiniz. Bu oyunlar bir metin halinde figürleriyle tesbit edilmiş midir? Meselâ bugün o oyunları oynamak isteyen kişiler, böyle figürlerden oluşmuş bir metne bakarak bu oyunu öğrenmek, bilmek olanına sahip midirler?

HINÇER — Türkiye'de oyun havaları melodiy olarak notalara geçirilmek suretiyle tesbit edilmiştir. Oyunların ise figürleri ve hareketleri yazıya geçirilmek, yazı ile tarif edilmek suretiyle kaybolmaktan kurtarılmıştır. Bu iş son 50 yılda

yapılmıştır. Türkiye'de ilk ve en geniş şekilde Kasım Ülgen isminde bir Ortaokul Müdürü «Doğu Anadolu Oyunları» adı altında üç ciltlik bir dizi kitap yazmıştır. Bu kitaplar 1944 yılında Halkevleri Genel Merkezi Kars Halkevi tarafından yayınlanmıştır. Bunun birincisi Erzurum oyunlarına, ikincisi Kars yöresi oyunlarına, üçüncüsü Artvin oyunlarına aittir. Bu eserlerde oyunlar çizgi resim ve oto—tire klişelerle verilerek tarif edilmiş, ayrıca ayakların basış şekilleri şemaları yapılmak suretiyle ayrı ayrı gösterilmiştir. Yine Milli Eğitim Bakanlığı'nın bundan 10—12 yıl kadar evvel İlköğretmen okulları için «Milli Oyun Çalışmaları» adlı Mümtaz Cönger tarafından hazırlanan bir kitap yayınlamıştır. Belli başlı bölgelerimizin oyunları, figürleri, yine ayakların şemaları çizilmek suretiyle verilmiş, notaları, türkülü olanların da sözleri eklenmiş, ayrıca renkli olarak bölgelerin bir kadın, bir erkek resmi giysileriyle verilmiştir. Bir kısmı yanlış da olsa bir hizmet yapılmıştır. Bu kitap 10 bin

adet basılmış, Milli Eğitim basımevleri vasıtasıyla satışa çıkarılmıştır.

İPEKÇİ — Bu kitap bütün yörelerin, bütün oyunlarını kapsıyor mu?

HİNÇER — Bütün yörelerin oyunlarını kapsamıyor, ancak 10 kadar yörenin oyunları var.

İPEKÇİ — Şu halde çağımızda bugün Türkiye'de bütün yörelerin, bütün oyunlarını metin ve şekilde tesbit etmiş eserlere sahip değiliz. Bu sonuç mu çıkıyor?

HİNÇER — Evet, Fakat bütün Türkiye'mizin oyunları merhum müzikolog Mahmut Ragıp Gazimihal tarafından melodilerin notaları, oyunların târifleri, geniş şekilde, dergiler, kitaplar taranmak suretiyle 1600'e yakın Türk halk oyunu târifli bir şekilde «Yurt Oyunları Kataloğu» nâmı altında derlenmiştir. 15 defter halinde hazırlanan bu eser, Milli Folklor Araştırma Dairesi Başkanlığı Milli Folklor Enstitüsü Müdürlüğü tarafından aracılığımle 1969'da satın alınmıştır. Fakat söylediğiniz gibi oyunların koreografik nota

ları ile gösterilmiş değil, Melodilerinin notası, oyunların yazı ile târifi, şekilleri, adları mevcut. Fakat bu da çok büyük bir kazançtır. Ayrıca Halil Bedî Yönetken'in de bu konuda hazırlanmış, Gazimihal'in eseri gibi basımını bekleyen eserleri vardır.

IPEKÇİ — Şu halde bu alanda bir eksiklik var.

HİNÇER — Büyük eksiklik var. Henüz memleketimizde halk oyunları konusunda bir koreograf yetişmemiş veya yetişmişse bile bu konuya el atılmamıştır. Bütün dünya halk dansları okulları, enstitüleri ile bu görevlerini, Balkan ulusları dahil bitirmiştir. Bir oyun, üstte müzik notasıyla, altta da koreografi notasıyla ayak figürleri ve hareketler gösterilmek suretiyle hazırlanmalıdır. Bu olunca onu alan bir oyun elemanı dansör veya dansöz de rahatça oyunu tâkip etmek ve öğrenmek imkânına kavuşur. Bizde henüz sözle târif ve bazan da şema ile gösterme halindedir.

IPEKÇİ — Bu konuya izin verirsiniz, biraz sonra Türk halk oyunlarını geliştirme çareleri üzerinde dururken tekrar dönelim. Bu arada bir iki noktayı daha sormak istiyorum. Bir kere biraz önce dediniz ki, 1600 kadar oyun tesbit edilmiştir. Bunların hepsi Türk halk oyunu olarak tesbit edilmiş değil mi efendim?

HİNÇER — Evet.

IPEKÇİ — Dünyada bu kadar zengin ve çeşitli halk oyununa sahip başka ulus var mı? 1600 rakamı oldukça büyük bir rakam değil mi?

HİNÇER — Yoktur... Efendim, biz, her sene yurt dışından dünya festivalleri için davetler alıyoruz. Bilhassa üniversite bünyesinden yetişmiş gençlerin kurdukları, oynadıkları halk oyunları topluluklarımız mevcuttur. Bunlar amatör bir ruhla yurt dışıyla ilişki kurar. Daveti yapanlar tarafından oradaki masrafları karşılanır. Ayrıca yol, otobüs parasını öderler. Çeşitli memleketlere gidilir. Bu arada Yugoslavya, Bulgaristan, İtalya, Fransa, Almanya, Hollanda, Belçika, İsviçre ve İspanya birinci sırayı kapsar.

IPEKÇİ — Ne bakımdan, davet olarak mı?

HİNÇER — Evet, Bu davetler saydığım memleketlerdeki festival komiteleri veya dernekleri tarafından yapılır. Bu festivallere gidildiği vakit bizzat oyunumuzu oynayan bu gençlerimizin ve bizim de gördüğümüz üzere, bütün Avrupa'nın dansları aşağı yukarı rond, kadriil ve polka'dan öteye geçmez. Bir Fransız halk dan-

sı ile bir Hollanda, bir Alman, bir Çekoslovak halk dansı çok az farkla birbirinden ayrılır. Bunlar rond ve benzeri dansların tekrarı. Biz de bunları, senelerce önce bilmeden okullarımıza çocuk oyunu diye getirip oynatmışız. Şimdi son yıllarda yapılan en faydalı iş, kendi halk oyunlarımızı ilköğretimimize, liselerimize yerleştirmek ve onlara kendi oyunlarımızı öğretmek olmuştur. Bizim oyunlarımızı, biraz evvel işaret buyurdunuz, 1600 oyun tesbit edildiğine göre, demek ki her bölgemizin en az 300—400 oyunu var. Bu da her ilimizin başına, hesap edersek, 20—25, hattâ daha fazla oyun çeşidi düştüğünü görürüz. Çünkü Türk halkı kahramanlık için ayrı, hasat şenliği için ayrı, askerden gelen çocuğu için başka, düğünde ayrı, ava çıkarken ayrı, her olayda değişik bir oyunla karşımıza çıkar. Türk halkı kutlamak, ulaştırmak, gönül yapmak, ev kurmak, neşelenmek, neşelendirmek, yurt uğruna can bağışlamak arzusunu bile oyunla ifadeye çalışır. Ağır - oyunlarımız bile vardır. Bunlar da toplumun üzüntüsüne yol açan olayları canlandırır.

IPEKÇİ — Türk halk oyunlarının özellikle rini anlatıyordunuz. Özelliklerin tamamlanması bakımından kendimce cevaplandırılmasına ihtiyacı duyduğum bir husus var. İzin verirsiniz onu sorayım: Bildiğim kadariyle Türk oyunlarının bir bölümü yalnız erkekler tarafından oynanıyor, bir bölümü yalnız kadınlar tarafından oynanıyor. Bir bölümü de karma oluyor. Bu ayırım hangi esasa dayanıyor?

HİNÇER — Türk sosyal yapısı incelenirse, bilhassa İslâmiyeti kabul ettikten sonra erkekler kadının bir çatı altında eğlenmesi bazı sakıncalar gösteriyor. Onun için yine dini etkiler sebebiyle danslarımızda kadın - erkek ayrılığı başlamış. Ama bunu tıpkı şehirlerde şehirlî kadının daha fazla kapanması, erkekten kaçması, köylerde ise kadının daha az kapanması, erkekten daha az kaçması şeklinde yorumlayabiliriz. Dini etki ne kadar fazla olmuşsa, kadın - erkek ilişkisi de o kadar birbirinden kopmuş. Dolayısıyla kadının erkekle yanyana bulunması, hele ellerinin birbirleriyle teması caiz görülmemiş. Bu sebeple Anadolu düğünlerinde bile kadınlar ayrı eğlenir, erkekler ayrı eğlenir. Kadınlar kadın meclisinde ayrı oynar, erkekler meydana oynar. Kadına dinî bakımdan verilen değer, onun erkeklerden uzak olmasıyla ölçülmüştür. Bunun için kadın ve erkek hiçbir zaman bir arada serbestçe oynayamamış. (Devamı var)